

Список використаних джерел:

1. Пітін М.П. Спорт як соціальне явище (Лекція з навчальної дисципліни «Основи теорії і методики спортивного тренування»). URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/4020/1/>
2. Компоненты структуры спорта. URL: https://studopedia.su/2_53694_komponenti-strukturi-sporta.html
3. Психологія та педагогіка. URL: https://subject.com.ua/psychology/psyho_pedagog/119.html
4. Короткий курс лекцій з дисципліни «Фізична культура». URL: https://studme.com.ua/158407204068/meditsina/fizicheskaya_kultura.htm
5. Педиатрия: учебное пособие (ВУЗ IV ур. а.) / А.В. Тяжка и др. ; под ред. А.В. Тяжкой. Київ : Всеукраинское специализированное издательство «Медицина», 2008. 584 с. URL: https://pidruchniki.com/13660102/meditsina/fizichniy_rozvitok_ditey
6. Битус И.П., Телюк В.В., Канавалова Е.Е. Влияние оздоровительной физической культуры на состояние организма человека разного возраста. URL: <http://www.google.com.ua/url>
7. Третяк О.С. Вплив фізичної культури на життєдіяльність та здоровий спосіб життя викладачів вишу. URL: [Downloads/VchdpuPN_2014_118\(3\)_69.pdf](Downloads/VchdpuPN_2014_118(3)_69.pdf)
8. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
9. Фізична культура в житті людини. URL: <https://studfile.net/preview/8152447/>
10. Круцевич Т.Ю., Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення : навч. посіб. Київ : Олімп. л-ра, 2010. 248 с.
11. Encyclopedia Britannica. URL: <http://www.britannica.com/?cameFromBol=true>
12. «Про фізичну культуру і спорт» : Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3808-X. URL: <http://lib.exdat.com/docs/404/index-34599.html>
13. Особливості фізичної діяльності людини. URL: <https://works.doklad.ru/view/RLDY0jguXM4.html>
14. Засоби фізичного виховання. URL: <https://works.doklad.ru/view/8BREhiOQaYA.html>
15. Фізична культура як суспільне явище. URL: <https://works.doklad.ru/view/T4b3-ckq5xQ/all.html>

КОНДУФОРОВА Л. В.,
аспірант кафедри адміністративного,
фінансового і банківського права
(Навчально-науковий інститут права
імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної Академії
управління персоналом)

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.5>**ПОНЯТТЯ «ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС» ТА ЙОГО СПІВВІДНОШЕННЯ
ІЗ СУМІЖНИМИ ПРАВОВИМИ КАТЕГОРІЯМИ**

Стаття містить аналіз сутнісних рис категорії «приватний інтерес». Автор обґрунтовує, що в межах сучасної української правової доктрини проблематика визначення поняття приватного інтересу залишається недостатньо висвітленою. У статті доведено, що в онтологічному аспекті будь-який інтерес є егоїстичним унаслідок того, що

його носій шукає сам можливості задоволення необхідних потреб, іноді забуваючи про межі власних інтересів та інтересів інших суб'єктів. Таким чином, чітке визначення категорії «приватний інтерес» утруднюється тим, що кожна особа має власні індивідуальні інтереси, які для неї є приватними. У свою чергу приватні інтереси одного суб'єкта можуть вступати в конфлікт з інтересами інших осіб.

Автор доводить, що приватні інтереси декількох осіб або груп можуть як збігатися, так і кардинально відрізнятись. Приватні інтереси мають пронизувати всю правову систему, а відповідні положення, як прямо, так і опосередковано, мають бути закріплені в актах законодавства, що регулюють відносини у різних сферах. Неврегульованим залишається питання співвідношення категорії «приватний інтерес» із суміжними правовими категоріями, зокрема з публічним інтересом та конфліктом інтересів.

Автор акцентує увагу на тому, що національна правова система не містить норм щодо врегулювання питання конфлікту між приватними інтересами. Окрім того, законодавець, концентруючи увагу на конфлікті між публічними та приватними інтересами, залишає поза увагою причину виникнення даних конфліктів, яка полягає в наявності конфліктів між приватними інтересами. Зроблено висновок про необхідність ефективного законодавчого врегулювання сутності приватного інтересу та його місця в системі інтересів інших учасників суспільних відносин. При цьому має бути врахований позитивний досвід держав-членів Європейського Союзу, а також властивості національної правової культури та правової свідомості.

Ключові слова: публічне управління, приватний інтерес, публічний інтерес, конфлікт інтересів, правова культура, правова свідомість, правове регулювання.

Konduforova L. V. The concept of private interest and its relationship with related legal category

The article contains an analysis of the essential features of the category "private interest". The author argues that within the framework of modern Ukrainian legal doctrine the problem of defining the concept of private interest remains insufficiently covered. In the ontological aspect, the article proves that any interest is selfish due to the fact that its carrier seeks opportunities to meet the necessary needs, sometimes forgetting the boundaries of self-interest and interests of other subjects. Thus, a clear definition of the category of "private interest" is made difficult by the fact that each person has his or her own individual interests that are private to him. In turn, the private interests of one entity may conflict with the interests of others. The author proves that the private interests of several individuals or groups can be different and radically different. Private interests must permeate the entire legal system, and the relevant provisions, both directly and indirectly, must be enshrined in the acts of legislation governing relations in various fields. The question of the relation of the category of "private interest" with related legal categories, in particular with the public interest and conflict of interests, remains unsettled.

The author emphasizes that the national legal system does not contain rules regarding the settlement of the issue of conflict between private interests. In addition, the legislature, while focusing on the conflict between public and private interests, does not take into account the cause of these conflicts, which is the presence of conflicts between private interests. The conclusion was made about the need for effective legislative regulation of the essence of the private interest and its place in the system of interests of other participants in public relations. The positive experience of the Member States of the European Union, as well as the characteristics of national legal culture and legal consciousness, should be taken into account.

Key words: public administration, private interest, public interest, conflict of interest, legal culture, legal consciousness, legal regulation.

Вступ. На сучасному етапі розвитку Україна перебуває на стадії входження до європейського правового, політичного, економічного та фінансового простору. Реформування базових сфер життя призводить до нормотворення, що в сучасних динамічних процесах сприяє кардинально іншому правовому регулюванню, а це водночас провокує змінення правової культури та правової свідомості громадян. Зі здобуттям Україною незалежності та прийняттям Конституції у 1991 та 1996 роках, відповідно, саме концепт людиноцентричності був покладений в основу державотворення, а отже, і правового регулювання. Ст. 3 Конституції України, котра визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканість і безпека в Україні є найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, ще раз наголошує на відмові від ідеології, за якою людина мала служити державі, та перехід до ідеології служіння держави людині [1]. Таким чином, нагальним постає питання визначення приватного інтересу як інтересу конкретної особи в правовій, демократичній та соціальній державі, котрий має гармонійно існувати у світській державі й водночас співвідноситися з іншими, зокрема публічними. Окрім того, доцільним видається проведення розмежування та співвідношення категорії «приватний інтерес» від суміжних правових категорій, зокрема «публічний інтерес» та «конфлікт інтересів». З огляду на вищевикладене вибрана проблематика є вкрай актуальною і нагальною в контексті процесів державного будівництва.

У межах сучасної української правової літератури проблематика визначення поняття приватного інтересу та проведення співвідношення даної категорії із суміжними є не досить висвітленою. Хоча варто відзначити, що впродовж останніх років зазначене питання все частіше стає предметом наукового аналізу сучасних учених. Напрацювання у даній царині мають: А. Довгерт, О. Іоффе, О. Підпригора, П. Рабінович, О. Харитонова, Є. Харитонов та ін. Водночас науковці в більшій мірі концентрують увагу на співвідношенні публічних та приватних інтересів, тоді як саме визнання категорії «приватний інтерес» залишається недостатньо висвітленим ані на доктринальному, ані на законодавчому рівні.

Продовжуючи думку про приватний інтерес, на наше переконання, є доцільним та обґрунтованим зупинитися на аналізі підходів до визначення даної категорії та провести співвідношення категорій «приватний інтерес», «публічний інтерес» та «конфлікт інтересів», оскільки дані питання є лише частково висвітлені у вітчизняній правовій літературі, що є величезною прогалиною на шляху до побудови європейської правової системи в Україні та приведенні національного законодавства до міжнародних стандартів.

Постановка завдання. Таким чином, метою дослідження є визначення сутності приватного інтересу та його співвідношення із суміжними правовими категоріями.

Результати дослідження. Переходячи до висвітлення вибраної проблематики, доцільно визначити, що інтереси є важливою складовою частиною будь-якої соціальної системи: сім'ї, суспільства, держави тощо. При цьому можливість ефективного функціонування відповідної системи буде можливою лише в тому разі, якщо всі інтереси, котрі у ній співіснують (у широкому розумінні, саме публічні та приватні), будуть ураховані у правовому регулюванні. Сам інтерес – це бажання особи задовольнити свої потреби в публічній та приватній сфері. Конституційний Суд України в рішенні від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004 зазначає, що «охоронюваний законом інтерес» – це прагнення до користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом як зумовлений загальним змістом об'єктивного права і прямо не опосередкований у суб'єктивному праві простий легітимний дозвіл, що є самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать Конституції і законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загальноправовим засадам» [2]. Таким чином, аналізуючи категорію «інтерес», Конституційний Суд України, визначає, що його основу становлять два основні складники, перший з них полягає в прагненні особи користуватися матеріальним чи нематеріальним благом, а другий – у можливості звернення до уповноважених державою органів за захистом цього блага та можливості ним користуватися. Окрім того, Конституційний Суд

визначає категорію «охоронюваний законом інтерес» саме крізь призму приватного інтересу окремої особи.

Вітчизняне законодавство містить фактично лише одну норму, котра визначає категорію «приватний інтерес». Отже, у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» визначається, що «приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, в тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, в тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях» [3]. Логічним постає запитання: чи є дане визначення приватного інтересу доцільним? Чи не обмежує воно відповідну правову категорію за суттю? Вважаємо, що визначення, запропоноване законодавцем, є доцільним, проте до нього слід ставитися критично, пам'ятаючи, що у демократичній та правовій державі доволі складно віднайти баланс між публічним та приватним, а отже, і провести чітку межу між ними. Держава має забезпечити можливість кожного індивіда реалізувати свої приватні інтереси, проте не обмежувати їх. У свою чергу саме приватні інтереси є основою публічних, але не їх сумою, вони виступають детермінантою останніх.

Слід зазначити, що з онтологічного боку будь-який інтерес егоїстичний уже внаслідок того, що його носій шукає сам можливості задоволення необхідних потреб, доволі часто забуваючи про межі власних інтересів та інтересів інших суб'єктів. Таким чином, чітке визначення категорії «приватний інтерес» утруднюється тим, що кожна особа має власні індивідуальні інтереси, котрі по відношенню до неї є приватними. У свою чергу приватні інтереси одного суб'єкта можуть вступати у конфлікт з інтересами іншого. Так, доцільно відзначити, що приватні інтереси декількох осіб, групи можуть як збігатися, так і кардинально відрізнятись. Якщо відбувається розрізнення інтересів, можна простежити наявність конфлікту між ними. З огляду на викладене доцільно відзначити, що приватні інтереси можуть бути суперечливими, змагальними, конкурентними. Правова держава зможе існувати лише в тому разі, якщо за допомогою правових механізмів, що легалізовані державою, буде забезпечуватися баланс між ними.

Категорія «приватний інтерес» є тією категорією, котру не можливо і не доцільно обмежувати певним визначенням. Дана категорія має пронизувати всю правову систему та надавати можливість індивідам реалізувати свої власні інтереси в межах правового регулювання. На наше переконання, приватний інтерес – це будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, що базується на її внутрішніх переконаннях та спрямований на реалізацію її прав, заснований на егоцентричних переконаннях.

У свою чергу, як вже було зазначено вище, приватний інтерес не може існувати відокремлено від публічного. Вони досить близько співіснують між собою, взаємодіють і в чомусь детермінують один одного. Таким чином, логічно постає концентрація уваги на співвідношенні публічних та приватних інтересів. На нашу думку, розвиток суспільства та держави буде можливим у тому разі, якщо буде відбуватися узгодження приватних та публічних інтересів, зокрема інтересів окремого суб'єкта та інтересів держави. У свою чергу в доктрині можна знайти різні підходи до співвідношення публічних та приватних інтересів.

Як вже зазначалося, суміжною правовою категорією до категорії «приватний інтерес» є «конфлікт інтересів». Слід зазначити, що пошук балансу між приватними та публічними інтересами завжди було і залишається актуальним питанням. Ще зі стародавніх часів мислителі намагалися надати відповідь на питання: яким чином мають співіснувати публічні (загальні) та приватні (індивідуальні) інтереси? При цьому вперше дане питання розглядалося саме у філософії, зокрема у філософії права, такими вченими, як Платон, Гегель, Геракліт, Аристотель тощо. Стародавні філософи вважали, що кожна річ має свою міру і що найкраща міра – це середина [6]. Таким чином, саме ідея гармонії та урівноваження інтересів, подолання конфлікту між ними мала б стати основою існування щасливої держави, а разом із тим і щасливої людини у цій державі [7, с. 54].

Вітчизняне законодавство, зокрема Закон України «Про запобігання корупції», надає визначення категорії «конфлікт інтересів», при цьому розмежовує останній на реальний та потенційний конфлікт інтересів. Отже, реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень. У свою чергу потенційний конфлікт інтересів – це наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень [8, с. 34]. Аналізуючи законодавчі положення, слід відмітити, що конфлікт інтересів розглядається саме крізь призму конфлікту публічного та приватного, проте дотепер не врегульовано однозначно та чітко питання конфлікту між приватними інтересами. Конфлікт інтересів доволі часто виникає саме у приватному секторі, і це є цілком зумовленим явищем. Таким чином, на наше переконання, термінологічно категорію «конфлікт інтересів» не доцільно розглядати саме у ключі конфлікту між публічним та приватним інтересом. Вважаємо, що категорія «конфлікт інтересів» є ширшою за своїм змістом та включає в себе, зокрема, конфлікт між приватними інтересами. Отже, доцільними видаються такі ознаки терміна «конфлікт інтересів», як: можливість виникнення як у публічній сфері (сфері владних повноважень), так і у приватній сфері; причина виникнення конфлікту інтересів полягає у тому, що кожний суб'єкт, як звичайний громадянин, так публічний службовець, володіє власними інтересами, котрі намагається реалізувати у власних цілях, що доволі часто вступають у протиріччя з інтересами інших суб'єктів; неможливість усунення конфлікту інтересів як явища, як на державному, так і на локальному рівні, за умови існування демократичної держави, проте можливість досягти гармонії між протилежними інтересами.

Концентруючи увагу на конфлікті між приватними інтересами, слід відмітити, що незважаючи на відсутність вітчизняного регулювання цього питання, дану позицію розглянуто на рівні світового співтовариства. Зокрема, важливість закріплення норм із запобігання конфлікту інтересів на рівні національного законодавства висвітлено у Конвенції ООН проти корупції [9]. У ч. 5 ст. 8 Конвенції наголошено на запровадженні заходів і систем, які «зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації *inter alia* про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб».

Сьогодні ж Україна, запозичивши досвід іноземних колег, запровадила обов'язкове декларування для державних службовців, окрім того, сучасним та цілком виправданим явищем є запровадження декларації про приватні інтереси. Декларація про приватні інтереси натеper не є законодавчо закріпленою, таким чином, жоден суб'єкт не може бути змушений подавати дану декларацію чи бути притягненим до відповідальності за її не подання чи подання неправдивих відомостей у ній. Окрім того, можливість подати дану декларацію мають лише судді. Зокрема, Рада суддів України рішенням від 4 лютого 2016 року № 2 затвердила Порядок здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів у діяльності суддів та інших представників судової системи та її врегулювання, де і передбачено можливість подання декларації приватних інтересів. Зокрема, визначається, що судді в декларації мають зазначити перелік приватних інтересів, наявність яких може вплинути на виконання ними своїх повноважень та прийняття справедливого, об'єктивного, неупередженого рішення. У декларації мають бути зазначені не лише індивідуальні дані декларанта та членів його родини, але і зв'язки декларанта з іншими суб'єктами, що можуть викликати конфлікт інтересів, зв'язки з юридичними особами, індивідуальна (викладацька, наукова і творча) діяльність, укладання угод тощо. Переконані, що сьогодні подача декларації про приватні інтереси має бути обов'язковою для всіх службовців публічної служби, а положення про декларування приватних інтересів має бути закріпленим на законодавчому рівні. Це зумовлене тим, що конфлікт між приватними інтересами виникає куди частіше,

ніж конфлікт між публічним та приватним, з даною «конфліктною» ситуацією кожен із нас зустрічається кожного дня. Демократичні держави, на відміну від тоталітарних, характеризуються плюралізмом думок, що провокують створення конфлікту інтересів між приватними особами. Окрім того, саме конфлікт приватних інтересів є детермінантою виникнення конфлікту між публічними та приватними інтересами, таким чином, слід вважати, що конфлікт приватних інтересів є основою для виникнення конфлікту інтересів у публічній площині. Саме тому наявне законодавче врегулювання можна вважати однобічним та поверхневим, тому що, врегулювавши лише вершину айсберга, національний законодавець залишив поза увагою причину виникнення відповідної проблеми, її передумову.

Висновки. З огляду на проведене дослідження доцільним видається зробити ряд висновків. Здобуття Україною статусу незалежної, правової, демократичної держави та закладення концепту людиноцентричності, відповідно до якого держава має служити людині, а не людина державі, в основу правового регулювання, сприяло активному нормотворенню, що було покликане врегулювати як публічну, так і приватну царину суспільного життя, з урахуванням постулатів світської держави. Незважаючи на активну законодавчу політику держави, ще цілий ряд важливих питань залишається достеменно не врегульованим ані на законодавчому, ані на доктринальному рівні. Таким неврегульованим питанням по праву можна назвати питання приватного інтересу, котрий відповідно до проведеного дослідження неможливо та недоцільно обмежувати конкретним визначенням, хоча необхідно досліджувати та вивчати задля забезпечення ефективного правового регулювання базових сфер життя. Приватні інтереси мають пронизувати всю правову систему, а відповідні положення, як прямо, так і опосередковано, мають бути закріпленими в актах законодавства, що регулюють відносини у різних сферах. Неврегульованим залишається і питання співвідношення категорії «приватний інтерес» із суміжними правовими категоріями, зокрема з публічним інтересом та конфліктом інтересів. Відповідна проблематика чітко та водночас поверхнево визначена лише в одному нормативно-правовому акті, а саме Законі України «Про запобігання корупції», хоча опосередковано простежується і крізь призму інших нормативно-правових актів, а саме Цивільного кодексу України, Закону України «Про захист персональних даних», Закону України «Про інформацію», Закону України «Про доступ до публічної інформації» та рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004 (справа про охоронюваний законом інтерес) тощо.

Водночас на сьогодні доктрина права містить ряд підходів щодо надання відповіді на питання: який же інтерес має переважати – публічний чи приватний? Зокрема, доктрина містить щонайменше три підходи до співвідношення даних категорій. Так, за одним підходом переважати має саме публічний інтерес, за іншим – приватний, третій підхід обстоює необхідність балансу між даними правовими категоріями. За результатами проведеного дослідження сьогодні недоцільно говорити про те, що якийсь із інтересів є чільним, тому що демократичне суспільство має існувати на демаркаційній лінії гармонії публічних та приватних інтересів. Дані інтереси мають співвідноситися між собою, водночас стримувати один одного для того, аби не допустити анархії та свавілля. Вітчизняне законодавство, на відміну від міжнародного, закріпило лише одну норму, котра визначає, що являють собою приватний інтерес та конфлікт інтересів, котрий поділяється на реальний та потенційний. Водночас національна правова система не містить норм щодо врегулювання питання конфлікту між приватними інтересами. Таким чином, проблематику конфлікту інтересів у контексті конфлікту між власне приватними інтересами, на наш погляд, невиправдано залишено поза увагою, як законодавцем, так і теоретиками. Окрім того, в більшій мірі сьогодні вітчизняний законодавець, концентруючи увагу на конфлікті між публічними та приватними інтересами, залишає поза увагою причину виникнення даних конфліктів, яка полягає в наявності конфліктів між приватними інтересами. Таким чином, нагальним видається питання ефективного законодавчого врегулювання даної проблематики, враховуючи європейські стандарти та власне українську правову культуру і правову свідомість.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141
2. Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04> (дата звернення: 11.01.2020).
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014. р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
4. Селіванов В. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права в системі права України. *Право України*. 1996. № 12. С. 30–37.
5. Жаровська І.М. Публічні та приватні інтереси у механізмі сучасної державної влади. *Науковий вісник Чернівецьк. ун-ту. Серія «Правознавство»*. 2010. Вип. 525. С. 33–37.
6. Конфуций. Луньюй. Изречения ; сост. В.В. Юрчук. Москва : Современное слово, 2004. С. 100.
7. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір : монографія ; за ред. К.І. Белякова. Київ : КВІЦ, 2018. 169 с.
8. Організаційно-правові засади професійної підготовки персоналу органів внутрішніх справ України / В.С. Венедиктов та ін. Харків : НУВС, 2003. 212 с.
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 11.11.2020).

КОСТАН О. В.,аспірант кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
(ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»)

УДК 342.9.01:351.79+556.38

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.6>**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ВИКОРИСТАННЯ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИЧНИХ ВОД В УКРАЇНІ**

У статті розкривається сутність адміністративно-правового регулювання використання теплоенергетичних вод в Україні. Автором наведено види нормативно-правових актів щодо водокористування використання теплоенергетичних вод; обґрунтовано проблемні аспекти даної проблеми. Наведено, що у разі наявності мети використання самих теплоенергетичних вод за умови, визначені у Водному кодексі України, їх використання буде вважатися спеціальним. Вивчено окремі особливості застосування окремих норм законодавства: водного, земельного, цивільного та про надра. Деталізовано, що законодавство щодо використання теплоенергетичних вод визначає пільговий режим використання такого виду вод у тому випадку, якщо додержуються умови, визначені Кодексом України про надра. Автором зосереджено увагу на тому, що екологічна безпека під час видобутку теплоенергетичних вод, нафти і газу знаходиться під контролем екологічних органів уже на стадії видачі дозволів на здійснення такої сфери діяльності. У статті визначено, що можливе також

